

CLASSIFICACIÓ GENÈRICA: Pintura sobre tela

OBJECTE: Quadre

MATERIAL / TÈCNICA: Pintura a l'oli

TÍTOL / TEMA: *Assumpció de la Mare de Déu amb tots els sants*

AUTOR: Antoni Viladomat i Manalt

DATA / ÈPOCA: 1728 -1750

DIMENSIONS: 350 x 200 cm (sense marc)

PROCEDÈNCIA: Capella de la Confraria de Tots Sants i de la Capella de la Mare de Déu del Pilar, de l'església de Santa Maria de l'Alba, de Manresa

NÚM. DE REGISTRE DEL CRBMC: 12495

COORDINACIÓ: Maite Toneu

RESTAURACIÓ: Irene Panadés, Maria Sala i David Silvestre

ANY/S DE LA RESTAURACIÓ: 2015

INFORMACIÓ HISTÒRICO ARTÍSTICA: Veure l'estudi de Francesc Miralpeix "Una nova pintura d'Antoni Viladomat i Manalt a Manresa: l'Assumpta de Santa Maria de l'Alba", *Locvs Amoenus*, vol. 5 (2001), p. 227 – 240.

<http://revistes.uab.cat/locus/article/view/v5-miralpeix/112-pdf-ca>

INTRODUCCIÓ

El quadre formava part d'un retaule que es va cremar l'any 1936. La pintura representa l'Assumpció de Maria, amb els apòstols que observen el miracle al voltant de la seva tomba, i, simultàniament, en el plànol superior, la Cort Celestial amb la Santíssima Trinitat que l'esperen per rebre-la amb honors. L'obra es pot considerar, segons paraules de Francesc Miralpeix, doctor i especialista en l'obra d'Antoni Viladomat i Manalt (1678-1755), una de les millors pintures de maduresa d'aquest gran artista del barroc català.

ESTAT DE CONSERVACIÓ

El quadre, de gran format (3,50 x 2 m), és una pintura a l'oli sobre tela de lli de molt bona factura. Durant l'examen amb tècniques fotogràfiques amb llum infraroja s'han pogut veure algunes modificacions, a partir de les quals s'intueix com va ser el procés d'elaboració de la pintura.

La tela de suport ja s'havia intervingut amb anterioritat, com es pot constatar pels pedaços de tela aplicats en el revers i per les dues repintades que s'han detectat amb l'observació de l'obra amb llum ultraviolada. Es tracta d'un teixit de tipus tafetà senzill, que presentava alguns estrips verticals, el més llarg situat a la zona inferior, concretament a la tomba de la Verge.

La tela del perímetre estava molt degradada i fràgil, motiu pel qual hi havia un gran nombre d'esquinçaments. El bastidor presentava un atac d'insectes xilòfags i algunes zones estaven trencades.

El vernís envellit donava a l'obra una tonalitat fosca i esgrogueïda que desvirtuava la visió dels colors i la composició original de l'obra. A més, tota la superfície del quadre, tant per l'anvers com pel revers, presentava gran quantitat de brutícia molt adherida. En el revers, entre la tela i el bastidor, destacava una gran quantitat de partícules sòlides.

PROCÉS DE CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ

El quadre es va despenjar del mur de la parròquia de la Seu on es trobava, i un cop fet el seu condicionament, es va traslladar al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya per a intervenir-lo.

A partir de les anàlisis fisicoquímiques prèvies, s'ha iniciat el tractament del suport. L'operació ha consistit a suturar els estrips de la tela, i a reforçar-la amb teixit sintètic fi i fils de lli.

El perímetre s'ha reforçat puntualment, sense desclavar la tela del seu bastidor, per tal de conservar així la tensió i els gavarrots originals que subjecten la tela amb el bastidor. A les zones en les quals la tensió havia cedit s'han aplicat unes tires de tela sintètica per tornar-les a tensar.

La neteja de la superfície pictòrica s'ha fet amb un sistema aquós de pH neutre. Per a l'eliminació del vernís engroguit i les repintades, s'ha utilitzat una barreja de dissolvents aplicada en gel, per evitar la seva penetració, principalment tenint en compte la fragilitat d'alguns pigments.

La presentació final del quadre s'ha fet amb criteri il·lusionista, amb l'anivellament de les zones de pèrdues i amb la reintegració pictòrica amb pigments purs aglutinats amb vernís. L'envernissada final s'ha fet a base d'una resina de baix pes molecular, estable i de gran reversibilitat.

Com a mesura de conservació preventiva, a causa d'un lleuger enfosquiment localitzat a les zones de la capa pictòrica en què la tela es trobava en contacte directe amb la fusta del creuer interior del bastidor, s'ha aïllat la tela de la fusta per evitar el contacte. Per a això, s'ha interposat entre la tela de suport i el bastidor un teixit no teixit de polietilè d'alta densitat.

Finalment, per protegir tot el revers de la pols i minimitzar les oscil·lacions climàtiques, s'ha protegit el revers amb una segona capa exterior de la mateixa tela de polietilè.

Fotografia general abans de la intervenció

Fotografia amb llum ultraviolada abans de la intervenció

Detall amb fotografia d'infraroig abans de la intervenció. Enquadrament de les zones on s'observa el procés de pintura

Detall del procés de neteja de la superfície pictòrica

Procés de consolidació del suport.

Consolidació de la zona de l'estrip gran sutura, empelts i amb reforços de fils amb adhesiu termoplàstic

Consolidació puntual de la tela del perímetre per recuperar la tensió perduda

Fotografia general després de la intervenció